

STÉ VÝROČIE *GENERÁCIE 1898* V ČECHÁCH A NA SLOVENSKU

Nad významným medzníkom v moderných dejinách Španielska, nad rokom 1898, keď krajina stratila svoje posledné kolónie a ocitla sa na rozhodujúcej križovatke svojich novodobých dejín, sa v roku 1998 zamýšľal nielen celý hispánsky svet, ale aj hispanisti v Čechách a na Slovensku.

S cieľom pripomenúť si dopad týchto historických udalostí nielen na intelektuálny život Španielska a Hispánskej Ameriky, ale aj na život nášho stredoeurópskeho regiónu Inštitút románskych štúdií Karlovej univerzity v Prahe, ktorá v tom istom roku oslavovala 650. výročie svojho založenia, spolu so Španielskym veľvyslanectvom v Prahe zorganizoval medzinárodné sympóziu *Rok 1898 v španielskej a hispanoamerickej literatúre a myslení*. Sympóziu otvoril dekan FF Karlovej Univerzity **František Vrhel**, CSc., významný český hispanista. Rokovanie pozdravilo aj viacero prítomných veľvyslancov.

Účastníci sympózia vo svojich referátoch podali všestranný pohľad na *Generáciu 1898*, ktorá sa pokúšala vyvieť krajinu z morálneho a politického marazmu, v akom sa v tom čase nachádzala. **María Dolores Albiacová** (Univerzita Zaragoza) sa vo svojom príspevku zamýšľala nad krízou mladého umelca v španielskej literatúre koncom storočia. **Javier Huerta Calvo** (Univerzita Complutense, Madrid) sa venoval problému renovácie literárnych žánrov u predstaviteľov *Generácie 1898*. Nad dopadom roku 1898 na kultúru Argentíny sa vo svojom referáte zamýšľal **Teodosio Fernández** (Autonómna univerzita, Madrid). Na nové súvislosti medzi tvorbou španielskeho realistického spisovateľa B. Péreza Galdósa a spisovateľmi *Generácie 1898* poukázal **Demetrio Estébanez Calderón**, poradca pre školstvo pri Španielskom veľvyslanectve v Prahe.

Zatiaľ čo popredný český znalec španielskych dejín a literatúry 20. storočia **J. Forbelský** (Karlova univerzita) sa zameril na rok 1898 v stredoeurópskej reflexii, iný významný hispanista-historik **J. Opatrný** (Karlova univerzita) hovoril o význame roku 1898 v medzinárodnom kontexte. Väčšina príspevkov českých kolegov z Inštitútu románskych štúdií, napr. príspevok riaditeľky Inštitútu **H. Vydrovej**, ale aj **A. Houskovéj** a **A. Charvátovej**, bola zameraná na osvetlenie toho, ako sa rok 1898 premietol v hispanoamerickej poézii a próze. **Pavel Štěpánek** (Univerzita Olomouc) rozšíril horizonty aktivít *Generácie 1898* na výtvarné umenie a vo svojom referáte hovoril o recepcii popredného maliara tejto generácie Ignacia Zuloagu v Čechách. **P. Šišmišová** (Univerzita Prešov) vo svojom príspevku akcentovala filozofickú dimenziu *Generácie 1898* a predstavila M. de Unamuna - filozofa tragického pocitu života v slovenskom kultúrnom kontexte. Veľmi podnetné boli aj príspevky doktorandov Ústavu románskych štúdií **M. Fouseka**, ktorý sa pokúsil o postmodernú interpretáciu Unamuna, a **M. Říhu**, ktorý priblížil "katalánsky pohľad" na rok 1898.

Nemenej zaujímavé boli podujatia usporiadané pri príležitosti 100. výročia *Generácie 1898* na Slovensku. Na Treťom celoslovenskom stretnutí učiteľov španielčiny, usporiadanom Španielskym veľvyslanectvom v Bratislave v spolupráci s Ministerstvom

školy SR, sa zúčastnilo nielen viacero popredných španielskych spoločenskovedných odborníkov, ale aj reprezentanti veľvyslanectiev Španielskeho kráľovstva a Kubánskej republiky v SR. Don Laureano Cardoso Toledo, veľvyslanec Kubánskej republiky na Slovensku, sa aktívne zúčastnil na panelovej diskusii na tému *Kuba a Španielsko - 1898*, kde tlmočil "kubánsky pohľad" na udalosti roku 1898. Veď práve Kuba bola príčinou toho, že Španielsko vyhlásilo vojnu USA, ktorú prehralo, a Parížskym mierom, podpísaným v r. 1898, sa zrieklo svojich posledných kolónií. Pohľad "druhého" aktéra udalostí roku 1898 v panelovej diskusii reprezentoval **Juan Ignacio Pulido**, profesor moderných dejín z Univerzity Alcalá de Henares.

Do kritického myslenia *Generácie 1898* s osobitným zreteľom na tvorbu Á. Ganieta "inicial" prítomných **Juan Paredes Núñez** (Univerzita Granada). **P. Šišmišová** (Univerzita Prešov) sa vo svojom príspevku zamerala na objasnenie úlohy M. de Unamuna ako duchovného lídra *Generácie 98* a jeho koncepcie "kichtozovaného človeka" ako "východiska" z "európskej tragikomédie" začiatku 20. storočia. Viacero referátov bolo venovaných aj básnickej a dramatickej tvorbe García Lorcu a problematike jeho slovenských prekladov (J. Zambor), ktorého sté výročie narodenia si Španielsko v tom čase pripomínalo.

Generácii 98 bolo venované aj filozoficko-poeticko-dramatické pásmo s názvom *O tom, ako básnici, filozofi a prozaici vojdú do dejín ako generácia*, organizované Spoločnosťou prekladateľov umeleckej literatúry spolu so Španielskym veľvyslanectvom v Bratislave a Divadelným klubom MKS Bratislava Staré mesto v novembri 1998. Nad ideovým odkazom generácie sa zamýšľal **L. Franek**, poéziu "oficiálneho básnika" generácie A. Machada prítomným priblížili **E. Palkovičová** a **J. Pardiñas** a prekladateľka **J. Srenská** si zaspomínala na niektoré zaujímavé okamihy z prekladania diel významného prozaika tejto generácie Pía Baroju.

Uvedenými aktivitami si hispanisti v Čechách a na Slovensku dôstojne pripomenuli sté výročie významnej španielskej filozofickej a literárnej generácie a snád' podnikli aj nové bádania v tejto problematike, u nás ešte stále málo známej.

*Anna Mištinová
Paulína Šišmišová*

Doc. PhDr. Anna Mištinová, CSc.
Ústav románskych štúdií UK
nám. J. Palacha 2
116 38 Praha I
Česká republika

Mgr. Paulína Šišmišová, CSc.
Katedra klasickej a románskej
filológie PU
ul. 17. novembra 1
080 01 Prešov
SR